

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ

13 травня 2021 р.

Київ

№ 255-р

Про визнання підтримки суб'єкта господарювання, зазначеної у повідомленні, такою, що є допустимою державною допомогою, за умови виконання зобов'язань

За результатами розгляду повідомлення про нову державну допомогу, надісланого Фінансовим управлінням Лозівської міської ради Харківської області листом за реєстраційним номером у базі даних 43258 (вх. № 1732-ПДД/1 від 08.09.2020), щодо надання державної допомоги комунальному підприємству «Теплоенерго» Лозівської міської ради Харківської області, розпорядженням державного уповноваженого Антимонопольного комітету України від 02.12.2020 № 08/341-р розпочато розгляд справи про державну допомогу № 500-26.15/91-20-ДД для проведення поглибленого аналізу допустимості державної допомоги для конкуренції.

Антимонопольний комітет України, розглянувши матеріали справи про державну допомогу № 500-26.15/91-20-ДД та подання з попередніми висновками у справі від 11.05.2021 № 500-26.15/91-20-ДД/219-спр,

ВСТАНОВИВ:

1. ПОРЯДОК РОЗГЛЯДУ СПРАВИ

- (1) Листом за реєстраційним номером у базі даних 43258 (вх. № 1732-ПДД/1 від 08.09.2020) відповідно до статті 9 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» Фінансовим управлінням Лозівської міської ради Харківської області подано повідомлення про нову державну допомогу (далі – Повідомлення).
- (2) Листом Антимонопольного комітету України (далі – Комітет) від 22.09.2020 № 500-29/08-12906 Повідомлення було залишено без руху і надано тридцятиденний строк для надання додаткової інформації.
- (3) Листом від 01.10.2020 № 02-13-1/15.78 (вх. № 1774-ПДД/4 від 02.10.2020) (далі – Лист 1) Виконавчий комітет Лозівської міської ради Харківської області надіслав запитувану інформацію. Повідомлення було прийнято до розгляду 02.10.2020.
- (4) Листом від 04.12.2020 № 500-29/08-16697 Комітетом було надіслано Фінансовому управлінню Лозівської міської ради Харківської області розпорядження державного уповноваженого Комітету від 02.12.2020 № 08/341-р про початок розгляду справи

№ 500-26.15/91-20-ДД про державну допомогу для проведення поглибленого аналізу допустимості державної допомоги для конкуренції.

- (5) На офіційному вебпорталі Комітету опубліковано інформацію про початок розгляду справи про державну допомогу із зверненням до всіх заінтересованих осіб щодо подання ними протягом 30 календарних днів вмотивованих заперечень та зауважень щодо надання державної допомоги та іншої інформації в зв'язку із розглядом справи про державну допомогу. Жодних заперечень та зауважень не надійшло.
- (6) Комітетом листом від 28.01.2021 № 500-29/08-1349 було надіслано Фінансовому управлінню Лозівської міської ради Харківської області запит на надання додаткової інформації.
- (7) Листами № 02-13-4/280 від 09.02.2021 (вх. № 5-08/2120 від 16.02.2021) (далі - Лист 2) та № 03-ДСК від 09.02.2021 (вх. № 5-01/20-ДСК від 18.02.2021) (далі - Лист 3) Виконавчий комітет Лозівської міської ради Харківської області надав запитувану додаткову інформацію.
- (8) Комітетом листом від 11.03.2021 № 500-29/08-3742 було надіслано Фінансовому управлінню Лозівської міської ради Харківської області запит на надання додаткової інформації.
- (9) Листами № 02-13-4/590 від 24.03.2021 (вх. № 5-08/4243 від 29.03.2021) (далі - Лист 4) та № 04-ДСК від 24.03.2021 (вх. № 5-01/40-ДСК від 29.03.2021) (далі - Лист 5) Виконавчий комітет Лозівської міської ради Харківської області надав додаткову інформацію.

2. ВІДОМОСТІ ТА ІНФОРМАЦІЯ ВІД НАДАВАЧА ПІДТРИМКИ

2.1. Надавач підтримки

- (10) Фінансове управління Лозівської міської ради Харківської області (64602, Харківська обл., м. Лозова, вул. Богданівська, буд. 22-А, н/п № 1, ідентифікаційний код юридичної особи 02316285) (далі – Надавач).

2.2. Отримувач підтримки

- (11) Комунальне підприємство «Теплоенерго» Лозівської міської ради Харківської області (далі – Підприємство, Отримувач, КП «Теплоенерго») (64602, Харківська обл., м. Лозова, вул. Ломоносова, 23, ідентифікаційний код юридичної особи 38076191).
- (12) Відповідно до Статуту Підприємства, затвердженого рішенням Лозівської міської ради від 12.12.2017 № 780 (далі – Статут Підприємства), Підприємство за своєю формою є унітарним комунальним комерційним підприємством, що засноване на комунальній власності територіальної громади міста Лозова Харківської області, віднесено до сфери управління Лозівської міської ради Харківської області.
- (13) Свою діяльність КП «Теплоенерго» провадить на підставі розпорядження Харківської обласної державної адміністрації від 20.10.2017 № 535 «Про переоформлення ліцензії», відповідно до якого було переоформлено ліцензії для КП «Теплоенерго» на право провадження господарської діяльності з виробництва, транспортування та постачання теплової енергії на такі, що є безстроковими.

- (14) Основною метою створення і діяльності Підприємства є самостійна, систематична господарська діяльність з виробництва теплової енергії, транспортування її магістральними та місцевими тепловими мережами, постачання теплової енергії всім категоріям споживачів для потреб централізованого опалення, вентиляції та гарячого водопостачання; забезпечення потреб всіх категорій споживачів в питній воді, а також приймання і очищення стоків від вказаних суб'єктів; управління будинками, спорудами або групами будинків для досягнення економічних, соціальних та інших результатів та з метою отримання прибутку.

2.3. Мета (ціль) підтримки

- (15) Метою державної підтримки є забезпечення боргових зобов'язань КП «Теплоенерго» за кредитом Європейського інвестиційного банку для реалізації проєкту «Модернізація систем тепlopостачання в місті Лозова» (далі – Проєкт), що є частиною «Програми розвитку муніципальної інфраструктури України», яку ратифіковано Законом України від 03 лютого 2016 року № 975-VIII «Про ратифікацію Фінансової угоди (проєкт «Програма розвитку муніципальної інфраструктури України») між Україною та Європейським інвестиційним банком».
- (16) Ціллю державної підтримки є розв'язання соціальних та економічних проблем загальнонаціонального характеру.
- (17) Вторинною ціллю надання державної підтримки є економія енергетичних ресурсів, зменшення викидів шкідливих речовин.
- (18) Очікуваний результат – забезпечення споживачів мікрорайонів та окремих районів міста якісними та надійними послугами тепlopостачання. Проєктом передбачено будівництво 5 нових, повністю автоматизованих, місцевих котелень, які працюватимуть на природному газі і будуть розташовані ближче до місця проживання кінцевих споживачів, а також реконструкцію діючої котельні за адресою: м. Лозова, мікрорайон 6, буд. 2-В, часткову заміну теплових мереж на труби більш оптимізованих діаметрів, будівництво газопроводу середнього тиску та мережі водопостачання до нових котелень.

2.4. Форма підтримки

- (19) Гарантія.

2.5. Підстава для надання підтримки

- (20) Рішення Лозівської міської ради Харківської області від 11 грудня 2020 року № 62 «Про надання місцевої гарантії» (далі – рішення «Про надання місцевої гарантії»).

2.6. Обсяг підтримки

- (21) Гарантія у розмірі 13 900 000 євро за кредитом Європейського інвестиційного банку.

Відповідно до пункту 2.1 «Угоди про передачу коштів позики» № 13010-05/199 від 16.10.2020, укладеною між Міністерством фінансів України, Міністерством розвитку громад та територій України, Лозівською міською радою та КП «Теплоенерго» (далі – Угода про передачу коштів позики) Міністерство фінансів України (далі – Мінфін) у співпраці із Міністерством розвитку громад та територій

України (далі – Мінрегіон) надає КП «Теплоенерго» кошти позики у розмірі до 13 900 000 (тринадцять мільйонів дев'ятсот тисяч) євро на умовах зворотності, строковості, платності та цільового використання для впровадження субпроєкту «Модернізація систем теплопостачання в м. Лозова», а КП «Теплоенерго» зобов'язується здійснювати діяльність, передбачену «Угодою про передачу коштів позики», повернути кошти позики, сплатити відсотки за користування нею та інші платежі, передбачені положеннями «Угоди про передачу коштів позики».

2.7. Тривалість підтримки

(22) Тривалість підтримки з 01.01.2020 по 31.12.2042.

Відповідно до пункту 4.1 «Угоди про передачу коштів позики» частина коштів позики надається для фінансування субпроєкту «Модернізація систем теплопостачання в м. Лозова» на строк не більше 22 років, що включає пільговий період 5 років.

Відповідно до пункту 1.4.2 рішення «Про надання місцевої гарантії» строк місцевої гарантії – до 22 років, упродовж яких кредит має бути повністю погашений максимально рівними платежами кожні шість місяців після завершення періоду відстрочки повернення коштів, що становить п'ять років, відповідно до умов «Угоди про передачу коштів позики».

3. УМОВИ НАДАННЯ ПІДТРИМКИ

(23) Листом Мінрегіону № 7/9.6/469-19 від 11.01.2019 КП «Теплоенерго» було проінформоване про те, що Європейським інвестиційним банком (далі – ЄІБ) прийнято рішення про виділення коштів на фінансування проєкту «Програма розвитку муніципальної інфраструктури України» в тому числі і по КП «Теплоенерго» у розмірі 13 900 000 євро.

(24) Мінфін своїм наказом № 266 від 02.06.2020 «Про погодження обсягу та умов надання місцевої гарантії Лозівською міською радою Харківської області у 2020 році» (далі – Наказ) погодив обсяг та умови надання місцевої гарантії Лозівською міською радою Харківської області. Відповідно до Наказу місцева гарантія Лозівської міської ради Харківської області надається для забезпечення виконання боргових зобов'язань за запозиченням, що залучається КП «Теплоенерго» у Мінфіна за «Угодою про передачу коштів позики», укладеною між Мінфіном, Мінрегіоном, Лозівською міською радою Харківської області та КП «Теплоенерго» відповідно до умов фінансової угоди (проєкт «Програма розвитку муніципальної інфраструктури України») між Україною та Європейським інвестиційним банком, укладеної 23 липня 2015 року та ратифікованої Законом України від 03 лютого 2016 року № 975-УІІ, для реалізації проєкту «Програма розвитку муніципальної інфраструктури України», субпроєкт «№ 1 КНА 003 «Модернізація систем теплопостачання» (далі – Фінансова угода).

(25) 11 грудня 2020 року Лозівська міська рада Харківської області своїм рішенням «Про надання місцевої гарантії» затвердила основні умови надання гарантії КП «Теплоенерго», які також зазначені в «Угоді про передачу коштів позики». Місцева гарантія надається за позикою, яка отримується КП «Теплоенерго» на таких умовах:

- обсяг та валюта кредиту 13 900 000 (тринадцять мільйонів дев'ятсот тисяч) євро;

- строк кредиту - до 22 років, упродовж яких кредит має бути повністю погашено рівними платежами - кожні шість місяців після завершення пільгового періоду повернення коштів, що становить до 5 років;
- відсоткова ставка за користування кредитними коштами відповідно до умов Фінансової угоди визначається на дату вибірки траншів та дорівнює фіксованій ставці або плаваючій ставці, яка дорівнює 6-місячній Європейській міжбанківській ставці пропозиції (EURIBOR) + спред (до 2,5 %);
- сплата відсотків за користування кредитними коштами здійснюється кожні шість місяців відповідно до погоджених дат повернення кредиту та нараховується на непогашений залишок кожного траншу із плаваючою або фіксованою ставкою станом на відповідні дати платежу, починаючи з першої такої дати платежу після дати вибірки траншу;
- частина комісії за проведення оцінки ЄІБ у розмірі 50 000 євро щодо Фінансової угоди, яка сплачується Україною відповідно до пункту 1.08 Статті 1 Фінансової угоди, вважається частиною коштів позики, наданою кінцевому бенефіціару, та розраховується шляхом множення суми комісії за проведення оцінки ЄІБ на частку від ділення частини коштів позики на загальну суму позики (до 0,5 %);
- розмір плати Мінфіну за надання кредитних коштів становить 0,01 відсотка річних вибраної та непогашеної суми позики відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 08 липня 2015 року № 744-р «Про залучення позики від Європейського інвестиційного банку для реалізації проекту «Програма розвитку муніципальної інфраструктури України»;
- плату за надання місцевої гарантії встановлено в розмірі 1 гривні щомісячно на період дії місцевої гарантії.

(26) Листом 3 Надавач надав перелік заходів, для яких залучатимуться кошти ЄІБ.

(Конфіденційна інформація).

(27) (Конфіденційна інформація).

(28) ЄІБ листом від 27 жовтня 2020 р. № PJ/ETD/REGDEV/2011-0487/JWL/ib на адресу Мінрегіону погодив перелік заходів, для яких залучатимуться кошти ЄІБ.

(29) (Конфіденційна інформація).

(30) У Листі 4 Надавач зазначає, що всі передбачені заходи, для виконання яких залучатимуться кошти ЄІБ, будуть виконуватися із залученням підрядних організацій. Закупівлі проводитимуться відповідно до вимог Фінансової угоди (проект «Програма розвитку муніципальної інфраструктури України»), укладеної між Україною та Європейським інвестиційним банком. У випадку, якщо роботи, на які виділяється фінансова підтримка, будуть виконуватися підрядними організаціями, фінансування таких робіт буде перераховано підрядним організаціям, яка переможе за результатами тендера, проводитиметься по мірі виконання нею робіт / надання послуг згідно з умовами контракту

(31) У КП «Теплоенерго» забезпечене ведення окремого бухгалтерського обліку за кожним видом ліцензійної діяльності таким чином, що забезпечується належний розподіл доходів і витрат по кожному виду ліцензійної діяльності. Методика розподілу витрат між основними видами діяльності (виробництво, транспортування, постачання теплової енергії) та іншими видами діяльності затверджена наказом КП «Теплоенерго»

№ 142 від 29.12.2018 «Про затвердження Методики розподілу витрат між основними видами діяльності (виробництво, транспортування, постачання теплової енергії) та іншими видами діяльності» (зі змінами).

4. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

4.1. Законодавство у сфері державної допомоги

- (32) Відповідно до пункту 1 частини першої статті 1 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» (далі – Закон) державна допомога суб'єктам господарювання (далі – державна допомога) – підтримка у будь-якій формі суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, що спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції, створюючи переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності.
- (33) Отже, державна підтримка є державною допомогою, якщо одночасно виконуються такі умови:
- підтримка надається суб'єкту господарювання;
  - державна підтримка здійснюється за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів;
  - підтримка створює переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності;
  - підтримка спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції.
- (34) Відповідно до статті 264 Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода), сторони домовились, що вони застосовуватимуть статті 262, 263 (3) або 263 (4) Угоди з використанням як джерела тлумачення критеріїв, що впливають із застосування статей 106, 107 та 93 Договору про функціонування Європейського Союзу (далі – ДФЄС), зокрема відповідну судову практику Суду Європейського Союзу, а також відповідне вторинне законодавство, рамкові положення, керівні принципи та інші чинні адміністративні акти Європейського Союзу.
- (35) Відповідно до пункту 187 Повідомлення Європейської комісії щодо поняття державної допомоги згідно зі статтею 107 (1) ДФЄС (далі – Повідомлення ЄК щодо поняття державної допомоги) заходи з підтримки, яка надається державою, вважаються такими, що спотворюють конкуренцію або загрожують спотворенням конкуренції, коли вони покращують конкурентну позицію їх отримувача порівняно з іншими суб'єктами господарювання, які є його конкурентами. На практиці вважається, що спотворення конкуренції у значенні, передбаченому статтею 107 (1) ДФЄС, існує тоді, коли держава надає фінансові переваги суб'єкту господарювання в лібералізованому секторі, де існує або може існувати конкуренція.

4.2. Умови надання місцевих гарантій

- (36) Умови надання місцевої гарантії визначені статтею 17 Бюджетного кодексу України.

- (37) Місцеві гарантії надаються для забезпечення повного або часткового виконання боргових зобов'язань суб'єктів господарювання – резидентів України, що належать до комунального сектору економіки, розташовані на відповідній території та здійснюють на цій території реалізацію інвестиційних проєктів, метою яких є розвиток комунальної інфраструктури або впровадження ресурсозберігаючих технологій на умовах платності, строковості, а також забезпечення виконання зобов'язань у спосіб, передбачений законом.
- (38) Правочин щодо надання місцевої гарантії оформляється в письмовій формі та має визначати: предмет гарантії; повні найменування та місцезнаходження суб'єкта господарювання і кредитора (у разі гарантування виконання зобов'язань за кредитним договором); обсяг кредиту (позики); обсяг гарантійних зобов'язань та порядок їх виконання; умови настання гарантійного випадку; строк дії гарантії.
- (39) Обсяг та умови надання місцевих гарантій погоджуються з Міністерством фінансів України шляхом надсилання міською радою письмового повідомлення.
- (40) Обов'язковою умовою надання місцевої гарантії є укладення договору між відповідним місцевим фінансовим органом та суб'єктом господарювання про погашення заборгованості суб'єкта господарювання перед територіальною громадою міста за виконання гарантійних зобов'язань.
- (41) Істотними умовами такого договору мають бути зобов'язання суб'єкта господарювання:
- внести плату за надання місцевої гарантії;
  - надати майнове або інше забезпечення виконання зобов'язань за гарантією;
  - відшкодувати витрати місцевого бюджету, пов'язані з виконанням гарантійних зобов'язань;
  - сплатити пеню за прострочення відшкодування зазначених витрат. Пеня нараховується за кожний день прострочення сплати заборгованості у національній валюті з розрахунку 120 відсотків річних облікової ставки Національного банку України за офіційним курсом гривні до іноземної валюти, встановленим Національним банком України на день нарахування пені;
  - надати гаранту права на договірне списання банком коштів з рахунків суб'єкта господарювання на користь гаранта.
- (42) Суб'єкти господарювання, щодо яких приймається рішення про надання місцевих гарантій, зобов'язані надати майнове або інше забезпечення виконання зобов'язань та сплачувати до відповідного місцевого бюджету плату за їх надання у розмірі, встановленому міською радою.
- (43) У разі виконання гарантійних зобов'язань перед кредиторами шляхом здійснення платежів за рахунок коштів міського бюджету у суб'єктів господарювання, зобов'язання яких гарантовані, з моменту такого виконання виникає прострочена заборгованість перед міським бюджетом за кредитами, залученими під місцеві гарантії, в обсязі фактичних витрат міського бюджету, а до міської ради переходять права кредитора та право вимагати від таких суб'єктів господарювання погашення заборгованості в установленому законом порядку.

- (44) Позовна давність на вимоги щодо погашення такої заборгованості суб'єкта господарювання перед територіальною громадою міста не поширюється.
- (45) Протягом строку дії договору про місцеву гарантію міська рада передбачає у відповідному рішенні про місцевий бюджет кошти на виконання гарантійних зобов'язань з платежів, термін сплати яких настає у відповідному бюджетному періоді.
- (46) Механізм надання місцевих гарантій затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 14.05.2012 № 541 «Про затвердження Порядку надання місцевих гарантій» (зі змінами).
- (47) Статтею 264 Угоди встановлено застосування статей 262, 263 (3) або 263 (4) цієї Угоди з використанням як джерела тлумачення критеріїв, що впливають із застосування статей 106, 107 та 93 ДФЄС, зокрема відповідну судову практику Суду Європейського Союзу, а також відповідне вторинне законодавство, рамкові положення, керівні принципи та інші чинні адміністративні акти Європейського Союзу.
- (48) Повідомленням Комісії 2008/С 155/02 ЄС про застосування статей 87 та 88 ДФЄС до державної допомоги у вигляді гарантій (далі – Повідомлення ЄК щодо гарантій) встановлені основні принципи та підходи щодо оцінки державної допомоги у формі гарантій.
- (49) Відповідно до пункту 2.1 Повідомлення ЄК щодо гарантій передбачено, що у статті 87 (1) ДФЄС зазначено, що будь-яка допомога, надана державою-членом або за рахунок державних ресурсів у будь-якій формі, яка спотворює або загрожує спотворенням конкуренції, надаючи перевагу певним підприємствам або виробництву певних товарів, що впливає на торгівлю між державами-членами, несумісна із загальним ринком.
- Гарантії, що надаються безпосередньо державою, а саме: центральними, регіональними чи місцевими органами влади, а також гарантії, надані за рахунок державних ресурсів іншими органами, що контролюються державою, такими як підприємства, та підлягають належності державним органам, можуть становити державну допомогу.
- Перевага державної гарантії полягає в тому, що ризик, пов'язаний із гарантією, несе держава. Такий ризик із боку держави, як правило, повинен бути відшкодований відповідною премією. Якщо держава відмовилася від всієї або часткової такої премії, це може бути вигодою для підприємства, а також витратою ресурсів держави. Отже, навіть якщо виявиться, що держава ніколи не здійснює жодних платежів під гарантію, все ж може бути державна допомога відповідно до статті 87 (1) ДФЄС. Допомога надається в момент надання гарантії, а не тоді, коли гарантія використовується, а також коли виплати здійснюються на умовах гарантії.
- (50) Відповідно до пункту 2.2 Повідомлення ЄК щодо гарантій зазвичай бенефіціар допомоги є позичальником. Як зазначено в пункті 2.1 Повідомлення ЄК щодо гарантій ризикованість зазвичай повинна бути відшкодована відповідною премією. Коли позичальнику не потрібно платити премію або сплачує низьку премію, він отримує перевагу. Порівняно із ситуацією без гарантій, державна гарантія дає змогу позичальнику отримати кращі фінансові умови позики, ніж ті, які зазвичай є на фінансових ринках. Як правило, за умови надання державної гарантії позичальник може отримати менші ставки та/або запропонувати меншу безпеку. У деяких випадках позичальник без державної гарантії не знайде фінансову установу, готову позичати на

будь-яких умовах. Отже, державні гарантії можуть сприяти створенню нового бізнесу та дозволяти певним підприємствам збирати гроші для здійснення нової діяльності.

- (51) Повідомленням ЄК щодо гарантій встановлені певні критерії, що дозволяють визначати відсутність державної допомоги у випадках надання державних гарантій. Зокрема, вважається, що програми державної допомоги з надання гарантій не містять державної допомоги, якщо дотримуються такі «ринкові» умови:
- позичальник не перебуває у скрутному фінансовому становищі;
  - обсяг гарантії можна визначити належним чином при її наданні. Це означає, що гарантія повинна прив'язуватись до конкретної фінансової операції з фіксованою максимальною сумою та бути обмеженою в часі. Оскільки така операція та її сума зазначаються в угоді, для гарантії не передбачено часових обмежень;
  - сума гарантії покриває не більше 80 % непогашеної суми кредиту чи іншого фінансового зобов'язання;
  - сплата ринкової ціни за надану гарантію.

Обмеження щодо покриття гарантією не більше 80 % суми позики не застосовується до державної гарантії, якщо гарантія забезпечує фінансування компанії, діяльність якої спрямована виключно на здійснення послуг, що становлять загальний економічний інтерес (далі – ПЗЕІ), і коли ця гарантія була надана органом державної влади, який доручив компанії здійснення ПЗЕІ. Обмеження в частині покриття не більше 80 % суми позики застосовується, якщо відповідна компанія надає інші ПЗЕІ або іншу господарську діяльність.

4.3. Послуги, що становлять загальний економічний інтерес

- (52) Згідно з пунктом 14 частини першої статті 1 Закону послуги, що становлять загальний економічний інтерес, – послуги, пов'язані із задоволенням особливо важливих загальних потреб громадян, що не можуть надаватися на комерційній основі без державної підтримки.
- (53) Відповідно до пункту 2 частини другої статті 3 Закону дія цього Закону не поширюється на підтримку господарської діяльності, пов'язаної з наданням послуг, що становлять загальний економічний інтерес, у частині компенсації обґрунтованих витрат на надання таких послуг.
- (54) Постановою Кабінету Міністрів України від 23.05.2018 № 420 «Про затвердження переліку послуг, що становлять загальний економічний інтерес» затверджено перелік послуг у сфері надання житлово-комунальних послуг, а саме:
- послуги з централізованого опалення, **послуги з постачання теплової енергії;**
  - послуги з централізованого постачання гарячої води, послуги з постачання гарячої води;
  - послуги з централізованого постачання холодної води, послуги з централізованого водопостачання;
  - послуги з водовідведення (з використанням внутрішньобудинкових систем), послуги з централізованого водовідведення;
  - послуги з вивезення побутових відходів, послуги з поводження з побутовими відходами.
- (55) Відповідно до статті 1 Закону України «Про теплопостачання» постачання теплової енергії (теплопостачання) - господарська діяльність, пов'язана з наданням теплової

енергії (теплоносія) споживачам за допомогою технічних засобів транспортування та розподілом теплової енергії на підставі договору.

- (56) Згідно зі статтею 1 Закону України «Про теплопостачання» до об'єктів у сфері теплопостачання належать теплогенеруючі станції чи установки, теплові електростанції, теплоелектроцентралі, котельні, когенераційні установки, теплові мережі, які призначені для виробництва і транспортування теплової енергії, а також об'єкти та споруди, основне і допоміжне обладнання, що використовуються для забезпечення безпечної та надійної експлуатації теплових мереж.
- (57) Відповідно до статті 264 Угоди сторони домовились, що вони застосовуватимуть статті 262, 263 (3) або 263 (4) Угоди з використанням як джерела тлумачення критеріїв, що впливають із застосування статей 106, 107 та 93 ДФЄС, зокрема відповідну судову практику Суду Європейського Союзу, а також відповідне вторинне законодавство, рамкові положення, керівні принципи та інші чинні адміністративні акти Європейського Союзу.
- (58) Згідно з пунктом «с» додатка XXIII до розділу 10 Угоди послуги загального економічного інтересу визначені як «економічна діяльність, яку органи влади визначають як особливо важливу для громадян, і яка не може здійснюватися (або могла б здійснюватися за інших умов) без державного втручання. Така діяльність повинна виявляти особливий характер порівняно із загальним економічним інтересом інших видів економічної діяльності».
- (59) Згідно зі статтею 263 (4) Угоди сторони протягом п'яти років з дати набрання чинності Угодою мають забезпечити, щоб фінансова та організаційна структура будь-якого підприємства, яке користується спеціальним чи виключним правом, наданим Україною або державою-членом Європейського Союзу, або є вповноваженим на надання послуг, що мають загальний економічний інтерес, і яке отримує компенсацію за надання публічних послуг в будь-якій формі щодо такої послуги, була коректно відображена в окремих бухгалтерських рахунках таким чином, щоб чітко відстежувалось таке:
- витрати та доходи, пов'язані з усіма товарами або послугами, щодо яких підприємству надано спеціальне або виключне право, або усіма послугами, які мають загальний економічний інтерес та які підприємство вповноважене надавати, і, з іншого боку, витрати та доходи, пов'язані з кожним іншим окремим товаром або послугою, щодо яких підприємство здійснює діяльність;
  - повна інформація щодо методів, відповідно до яких витрати та доходи призначаються або розподіляються за різними видами діяльності. Ці методи мають базуватися на принципах бухгалтерського обліку - обумовленості, об'єктивності, прозорості та послідовності відповідно до міжнародно визнаних методологій бухгалтерського обліку, зокрема калькуляції витрат за видом діяльності, та мають базуватися на даних аудиту.
- (60) Відповідно до статті 262 (4) Угоди підприємства уповноважені надавати послуги, що мають загальний економічний інтерес, або такі, які мають характер прибуткової монополії, підпорядковуються правилам, що містяться в цій частині, в тій мірі, в якій застосування цих правил юридично або фактично не перешкоджає виконанню окремих завдань, визначених для них. Розвиток торгівлі не має зазнавати впливу настільки, наскільки це суперечитиме інтересам Сторін.

- (61) Статтею 14 ДФЄС регламентовано, що Європейський Союз та держави-члени, кожен у межах своїх повноважень повинен дбати про те, щоб підприємства, які надають послуги загального економічного інтересу, функціонували на базі таких принципів і в таких умовах, зокрема економічного та фінансового характеру, які дозволять їм виконувати свої завдання.
- (62) Відповідно до статті 106 ДФЄС підприємства, які здійснюють послуги загального економічного інтересу, підпорядковуються правилам конкуренції в таких межах, в яких застосування цих правил не перешкоджає виконанню, юридично або фактично дорученого їм спеціального завдання.
- (63) Згідно зі статтею 106 (2) ДФЄС підприємства, яким доручено надавати ПЗЕІ, є підприємствами, на які покладаються «особливі завдання». Загалом, покладання «конкретного завдання щодо надання публічних послуг» на підприємство означає пропозицію послуг, які, якщо розглядати їх з урахуванням власних комерційних інтересів, підприємство не надаватиме взагалі або не надаватиме в тому ж обсязі або за тих самих умов, застосовуючи критерій загального інтересу, держави-члени можуть покладати особливі зобов'язання на підприємства щодо надання таких послуг. Отже, Комісія вважає, що не буде доцільним застосування визначення як ПЗЕІ до послуги, яка вже надана або може бути надана на задовільному рівні щодо таких умов, як ціна, об'єктивні характеристики якості, безперервність та доступ до послуги, підприємствами, які працюють за звичайних ринкових умов. Комісія також вважає, що послуги, що визначаються як ПЗЕІ, повинні бути адресовані громадянам або бути в інтересах суспільства в цілому.
- (64) У своєму рішенні від 24.07.2003 № 280/00 у справі Altmark Trans GmbH, Regierungspräsidium Magdeburg v Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH Європейський суд (далі – Рішення у справі Альтмарк, критерії Altmark) визнав, що компенсація витрат суб'єкта господарювання, пов'язаних із наданням ПЗЕІ, **не є державною допомогою** у значенні статті 107 ДФЄС, **за умови, що задовольняються чотири сукупних критерії:**
- суб'єкт господарювання має чітко визначені зобов'язання надавати громадські послуги (обслуговувати населення);
  - параметри, на підставі яких обчислюється компенсація, є визначеними заздалегідь об'єктивним і прозорим способом;
  - компенсація не є надмірною і не перевищує необхідної суми для покриття всіх або частини витрат, понесених суб'єктом господарювання у зв'язку з наданням послуг загального економічного інтересу. Зокрема, компенсація не може перевищувати суму, необхідну для покриття чистої фінансової різниці між понесеними витратами та отриманими доходами підприємства при виконанні зобов'язання надавати відповідні громадські послуги загального інтересу, з урахуванням доходу, який залишається у підприємства, та розумного рівня прибутку;
  - якщо суб'єкт господарювання, який виконує зобов'язання щодо надання публічної послуги, не обирається відповідно до процедури публічних закупівель, яка б дозволила відібрати учасника, здатного надавати ці послуги з найменшими витратами для громади, необхідний рівень компенсації визначається на підставі аналізу витрат, які були б понесені типовим суб'єктом господарювання, добре керованим та належним чином забезпеченим відповідними активами.

- (65) Відповідно до пункту 3 Повідомлення Комісії ЄС щодо застосування правил державної допомоги Європейського Союзу до компенсації, наданої на надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес 2012/С 8/02 (далі – Повідомлення Комісії 2012/С 8/02), метою якого є роз'яснення ключових концепцій, які лежать в основі застосування правил державної допомоги до компенсації за послуги, що становлять загальний економічний інтерес.
- (66) Відповідно до пункту 43 Повідомлення Комісії 2012/С 8/02, на думку Суду, коли державний захід підтримки розглядається як компенсація за надання послуг, що надають підприємства-одержувачі на виконання зобов'язань із надання громадських послуг, ці підприємства не користуються реальною економічною перевагою, тобто цей захід не впливає на конкурентну позиції порівняно з конкуруючими суб'єктами. Отже, на такий захід не поширюється дія статті 107 (1) ДФЄС. Однак для того щоб така компенсація не була визнана державною допомогою, необхідно виконати ряд умов.
- (67) У пунктах 45 - 46 Повідомлення Комісії 2012/С 8/02 зазначено, що концепція щодо самого поняття ПЗЕІ постійно розвивається і залежить, зокрема, від потреб громадян, технологічних та ринкових змін, соціальних та політичних переваг. За відсутності спеціальних правил Європейського Союзу щодо визначення послуги як ПЗЕІ держави-члени мають широкі дискреційні можливості у визначенні кожної конкретної послуги як ПЗЕІ та надання компенсації постачальнику такої послуги.
- (68) Повідомленням Комісії 2012/С 8/02 також встановлено детальні правила, якими буде задовольнятися кожен із критеріїв, передбачений Рішенням у справі Альтмарк.
- (69) Так, відповідно до **першого критерію** Рішення у справі Альтмарк передбачено покладання на суб'єкта господарювання зобов'язань із надання ПЗЕІ, які мають бути чітко визначені.
- (70) Пунктом 52 Повідомлення Комісії 2012/С 8/02 передбачено, що покладення зобов'язання з надання ПЗЕІ повинно бути виражено актом, який залежно від особливостей законодавства держави-члена може мати законодавчий або регуляторний характер або виражатись у формі договору. Грунтуючись на підході Комісії, у такому акті повинно, як мінімум, бути визначено:
- зміст і тривалість зобов'язань із надання ПЗЕІ;
  - назву суб'єкта господарювання і, де це необхідно, територію, на яку поширюються його послуги;
  - характер будь-яких виключних або спеціальних прав, які було надано державним органом влади суб'єкту господарювання щодо ПЗЕІ;
  - методику розрахунку компенсації, контролю та перегляду компенсації;
  - механізм для уникнення і повернення надмірної компенсації.
- (71) Зміст **другого критерію** Рішення у справі Альтмарк розкрито в розділі 3.4 Повідомлення Комісії 2012/С 8/02.
- (72) Так, пунктами 54 - 55 Повідомлення Комісії 2012/С 8/02 передбачено, що методика, за якою розраховується розмір компенсації, повинна бути визначена заздалегідь об'єктивним та прозорим способом з метою уникнення надання суб'єкту господарювання економічних переваг порівняно з конкуруючими суб'єктами та необхідність попереднього встановлення цієї методики не означає, що компенсація

повинна вираховуватись відповідно до певної формули, важливим є виключно те, щоб із самого початку було очевидно, яким способом компенсація буде розраховуватись.

- (73) Пунктом 57 Повідомлення Комісії 2012/С 8/02 визначено, що у випадку якщо обгрунтований прибуток є частиною компенсації, методика розрахунку такого прибутку повинна бути передбачена в акті, який передбачає покладення зобов'язань із надання ПЗЕІ.
- (74) Стосовно **третього критерію** Рішення у справі Альтмарк, згідно з яким компенсація не повинна бути надмірною з урахуванням відповідного доходу та обгрунтованого прибутку за виконання ПЗЕІ, Повідомленням Комісії 2012/С 8/02 передбачено, що обгрунтований прибуток визначається як норма рентабельності постійного капіталу протягом усього періоду дії договору про надання ПЗЕІ, яку запросив би типовий суб'єкт господарювання з метою прийняття рішення щодо надання ПЗЕІ, протягом визначеного періоду з урахуванням рівня ризику, що визначається залежно від сфери надання таких послуг.
- (75) Згідно з **четвертим критерієм**, передбаченим Рішенням у справі Альтмарк, компенсація, що надається, повинна бути або результатом процедури публічних закупівель, яка б дозволила обрати пропозицію з найнижчою ціною за надання таких послуг, або за результатами аналізу витрат, яких зазнав би типовий суб'єкт господарювання під час надання таких послуг.
- (76) Пунктом 75 Повідомлення Комісії 2012/С 8/02 передбачено, що якщо держава-член може показати, що структура витрат підприємства, на яке покладено зобов'язання з надання ПЗЕІ, відповідає структурі середніх витрат подібних (типових) підприємств у відповідному секторі, сума компенсації, яка дозволить підприємству покрити свої витрати, включаючи розумний прибуток, відповідає четвертому критерію Рішення у справі Альтмарк.

4.4. Вимоги (критерії допустимості) компенсації витрат, пов'язаних із послугою з виробництва та постачання теплової енергії для потреб споживачів

- (77) У разі, **коли критеріїв Altmark не дотримано**, застосовується рішення Комісії ЄС про застосування частини другої статті 106 ДФЄС до державної допомоги у вигляді компенсації за обслуговування населення, що надається певним суб'єктам господарювання, які несуть відповідальність за надання послуг загального економічного значення (2012/21/ЄС) (далі – Рішення).
- (78) Рішення встановлює умови, за яких державна допомога у вигляді компенсації за обслуговування населення, яка надається певним суб'єктам господарювання, що несуть відповідальність за надання послуг загального економічного значення, вважається сумісною з внутрішнім ринком і звільняється від зобов'язання з повідомлення, що передбачене в частині третій статті 108 ДФЄС.
- (79) Частиною першою статті 2 Рішення визначено, що Рішення застосовується до державної допомоги у вигляді компенсації за обслуговування населення, яка надається суб'єктам господарювання, які несуть відповідальність за надання послуг загального економічного значення, як зазначається в частині другій статті 106 ДФЄС, що підпадає під одну з наступних категорій, зокрема, компенсація, що не перевищує щорічної суми

в розмірі 15 мільйонів євро, для надання послуг загального економічного значення в галузях, що не стосуються перевезень і транспортної інфраструктури.

- (80) Відповідно до статті 4 Рішення зобов'язання щодо надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес, **повинно містити:**
- зміст і тривалість зобов'язань щодо надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес;
  - назву суб'єкта господарювання і, де це необхідно, територію, на яку поширюються його послуги;
  - характер будь-яких виключних або спеціальних прав, які було надано державним органом влади суб'єкту господарювання щодо ПЗЕІ;
  - методика розрахунку компенсації, контролю та перегляду компенсації;
  - механізм для уникнення і повернення надмірної компенсації;
  - посилання на рішення або сукупність рішень, де визначено зазначені зобов'язання.
- (81) Статтею 5 Рішення встановлено, що сума компенсації не повинна перевищувати необхідне для покриття собівартості виконання зобов'язання з обслуговування населення, включаючи обґрунтований прибуток.
- (82) Витрати, які беруться до уваги, становлять усі витрати на надання послуги загального економічного значення. Вони розраховуються на основі загальноприйнятих принципів розрахунку витрат таким чином:
- якщо діяльність відповідного суб'єкта господарювання полягає виключно в наданні послуги загального економічного значення, враховуються усі його витрати;
  - якщо суб'єкт господарювання також веде діяльність, що не підпадає під сферу застосування послуги загального економічного значення, враховуються виключно витрати, що стосуються послуги загального економічного значення;
  - витрати, що стосуються послуги загального економічного значення, можуть включати усі прямі витрати на надання послуги загального економічного значення і належну частину витрат, що є спільними для послуги загального економічного значення та іншої діяльності;
  - витрати, пов'язані з інвестиціями, особливо щодо інфраструктури,
  - можуть, якщо необхідно, враховуватись для надання послуги загального економічного значення.
- (83) Згідно зі статтею 6 Рішення надавачі державної допомоги гарантують, що компенсація, виплачена за надання послуги загального економічного значення, відповідає вимогам, встановленим у цьому Рішенні, і, зокрема, що суб'єкт господарювання не отримує компенсації, що перевищує суму, встановлену відповідно до статті 5 Рішення. Вони проводять регулярні перевірки або забезпечують проведення таких перевірок щонайменше кожні 3 роки протягом періоду таких повноважень та наприкінці такого періоду.
- (84) Якщо суб'єкт господарювання отримав компенсацію, що перевищує суму, встановлену відповідно до статті 5 Рішення, держава-член вимагає від відповідного суб'єкта господарювання повернення будь-якої отриманої надлишкової компенсації. Якщо сума надлишкової компенсації не перевищує 10 % суми середньої річної компенсації, така надлишкова компенсація може переноситись на наступний період і враховуватись із суми компенсації, що сплачуватиметься за такий період.
- (85) Разом із тим, враховуючи, що повідомлений період, протягом якого надається кредит Європейським інвестиційним банком під місцеву гарантію та суб'єкт господарювання

несе відповідальність за надання послуг загального економічного значення, перевищує 10 років, для оцінки допустимості компенсації витрат, пов'язаних із послугою з виробництва та постачання теплової енергії для потреб споживачів, у разі коли критеріїв Altmark не дотримано, застосовується Рамкове повідомлення Комісії ЄС щодо державної допомоги у формі компенсації за надання публічних послуг (2011) 2012/С 8/03 (далі – Рамкове повідомлення щодо ПЗЕІ), яким встановлено, що для деяких ПЗЕІ, які надаються па принципах та умовах, що дозволяють виконувати спеціальні завдання, необхідна фінансова підтримка органів влади, якщо надходження від надання таких послуг не покривають витрат на їх надання.

- (86) Зазначеним Рамковим повідомленням щодо ПЗЕІ встановлено, що відповідальність за надання ПЗЕІ покладається на виконавців таких послуг відповідним нормативно-правовим або розпорядчим актом, яким встановлено, зокрема:
- зміст та тривалість зобов'язань щодо надання ПЗЕІ (тривалість визначається виходячи з об'єктивних критеріїв, зокрема, періоду амортизації основних засобів, необхідних для надання ПЗЕІ);
  - суб'єкт(и) господарювання та, де це можливо, відповідна територія;
  - характер будь-яких спеціальних чи ексклюзивних прав, які надає орган влади суб'єкту(ам) господарювання;
  - опис механізму компенсації та параметрів для розрахунку, контролю та перегляду компенсації. Сума компенсації не повинна перевищувати суму, необхідну для покриття чистої фінансової різниці між понесеними витратами та отриманими доходами суб'єкта господарювання при наданні ПЗЕІ, з урахуванням доходу, який залишається в суб'єкта господарювання, та розумного рівня прибутку. Якщо компенсація повністю або частково ґрунтується на очікуваних витратах та доходах, то вони повинні бути зазначені й ґрунтуватися на достовірних та спостережуваних параметрах, що стосуються економічного середовища, в якому надаються ПЗЕІ, у відповідних випадках необхідно покладатись на експертизу галузевих регуляторів або інших суб'єктів, незалежних від суб'єкта господарювання. До витрат, які необхідно враховувати, включають всі витрати, необхідні для надання ПЗЕІ; якщо діяльність суб'єкта господарювання обмежується наданням ПЗЕІ, всі його витрати можуть бути враховані.
  - Опис заходів щодо уникнення та повернення будь-якої надмірної компенсації (відповідний орган повинен забезпечувати, щоб компенсація за надання ПЗЕІ відповідала встановленим вище умовам; у разі отримання надмірної компенсації, така компенсація повинна бути повернена, а параметри для розрахунку компенсації повинні бути оновлені на майбутнє. Для контролю за надмірною компенсацією повинні проводитись регулярні перевірки, принаймні кожні три роки протягом виконання зобов'язань).
- (87) Крім того, з метою уникнення дискримінації Рамковим повідомленням щодо ПЗЕІ встановлено, що якщо орган влади призначає надання однієї і тієї ж ПЗЕІ для кількох суб'єктів господарювання, компенсація повинна розраховуватися на підставі одного й того ж самого методу для кожного суб'єкта господарювання.
- (88) Також, під час розробки методу компенсації, потрібно ввести стимули для ефективного забезпечення ПЗЕІ високого стандарту. Стимули ефективності можуть бути розроблені різними способами, щоб найкращим чином відповідати специфіці кожного конкретного випадку або сектору.

5. ВИСНОВКИ ЗА РЕЗУЛЬТАТОМ РОЗГЛЯДУ СПРАВИ

5.1. Віднесення послуг з постачання теплової енергії для потреб споживачів на території міста Лозова Харківської області до послуг, що становлять загальний економічний інтерес.

5.1.1. Надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес

- (89) Щоб бути класифікованими як послуги, що становлять загальний економічний інтерес, послуги повинні бути адресовані громадянам або бути в інтересах суспільства в цілому та не можуть надаватися на комерційній основі без державної підтримки.
- (90) КП «Теплоенерго» надає послуги з постачання, виробництва і транспортування теплової енергії для мешканців міста Лозова Харківської області на підставі розпорядження Харківської обласної державної адміністрації від 20.10.2017 № 535 «Про переоформлення ліцензії».
- (91) Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 23.05.2018 № 420 «Про затвердження переліку послуг, що становлять загальний економічний інтерес» послуги з постачання теплової енергії віднесено до послуг, що становлять загальний економічний інтерес.
- (92) Отже, послуги, які надає КП «Теплоенерго», відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 23.05.2018 № 420 «Про затвердження переліку послуг, що становлять загальний економічний інтерес» віднесено до ПЗЕІ.

5.1.2. Непоширення дії Закону на підтримку господарської діяльності, пов'язаної з наданням послуг, що становлять загальний економічний інтерес

- (93) Відповідно до статті 3 Закону дія цього Закону не поширюється на будь-яку підтримку господарської діяльності, пов'язаної, зокрема, з наданням послуг, що становлять загальний економічний інтерес, у частині компенсації обґрунтованих витрат на надання таких послуг.
- (94) Компенсація витрат суб'єкта господарювання, пов'язаних із наданням послуг, що становлять ПЗЕІ, не є державною допомогою у значенні статті 107 ДФЄС, за умови, якщо задовольняються чотири сукупних критерії Altmark:
- *суб'єкт господарювання, що отримує компенсацію, має чітко визначені зобов'язання надавати громадські послуги (обслуговування населення).*
Свою діяльність КП «Теплоенерго» провадить на підставі розпорядження Харківської обласної державної адміністрації від 20.10.2017 № 535 «Про переоформлення ліцензії», відповідно до якого було переоформлено ліцензії для КП «Теплоенерго» на право провадження господарської діяльності з виробництва, транспортування та постачання теплової енергії на такі, що є безстроковими. Також рішенням Виконавчого комітету Лозівської міської ради № 449 від 26.06.2012 КП «Теплоенерго» визначено виконавцем послуг з централізованого опалення та централізованого постачання гарячої води у житловому фонді Лозівської міської ради.
Отже, вимоги критерію дотримано;
  - *параметри, на підставі яких обчислюється компенсація, є визначеними заздалегідь об'єктивним і прозорим способом.*
Надавачем не доведено, що методика за якою розраховується розмір компенсації для КП «Теплоенерго», була визначена заздалегідь об'єктивним і прозорим способом із

метою уникнення надання КП «Теплоенерго» економічних переваг порівняно з іншими конкуруючими суб'єктами господарювання.

Отже, вимоги критерію не дотримано;

- *компенсація не є надмірною і не перевищує необхідної суми для покриття всіх або частини витрат, яких зазнає суб'єкт господарювання у зв'язку з наданням послуг, загального економічного інтересу. Зокрема, компенсація не може перевищувати суму, необхідну для покриття чистої фінансової різниці між понесеними витратами та отриманими доходами підприємства при виконанні зобов'язання надавати відповідні громадські послуги загального інтересу, з урахуванням доходу, який залишається в підприємства, та розумного рівня прибутку.*

Надавачем не доведено, що компенсація КП «Теплоенерго» не є надмірною з урахуванням відповідного доходу та об'ґрунтованого прибутку.

Отже, вимоги критерію не дотримано;

- *якщо суб'єкт господарювання, який надає послуги, обирається не шляхом проведення конкурентної процедури публічних закупівель, яка б дозволила обрати пропозицію з найнижчою ціною за надання таких послуг, тоді рівень компенсації визначається, ґрунтуючись на аналізі витрат, які є типовими для суб'єкта господарювання, який зміг би надавати такі послуги, з урахуванням відповідного доходу та об'ґрунтованого прибутку.*

КП «Теплоенерго» не визначалося отримувачем фінансової підтримки на конкурсних засадах. Також відсутня інформація про те, що аналіз витрат було розраховано з урахуванням витрат, які були б понесені типовим суб'єктом господарювання, який зміг би надавати такі послуги.

Отже, вимоги критерію не дотримано.

- (95) Отже, Надавач не надав достатніх об'ґрунтувань того, що компенсація на надання послуг, які становлять загальний економічний інтерес, є об'ґрунтованою, тобто не перевищує суми, необхідної для покриття чистої фінансової різниці між понесеними при наданні ПЗЕІ витратами та доходами суб'єкта господарювання від надання ПЗЕІ щодо кожного конкретного об'єкта. Також відсутній опис заходів щодо уникнення та повернення будь-якої надмірної компенсації.

- (96) Враховуючи викладене, чотирьох сукупних критеріїв Altmark кумулятивно не дотримано.

- (97) Отже, державна підтримка КП «Теплоенерго» у формі гарантії Фінансового управління Лозівської міської ради Харківської області з метою забезпечення боргових зобов'язань КП «Теплоенерго» за кредитом Європейського інвестиційного банку для реалізації проєкту «Модернізація систем теплопостачання», що є частиною «Програми розвитку муніципальної інфраструктури України», яку ратифіковано Законом України від 03 лютого 2016 року № 975-VIII «Про ратифікацію Фінансової угоди (проєкт «Програма розвитку муніципальної інфраструктури України») між Україною та Європейським інвестиційним банком», у сумі 13 900 000 євро **не може вважатися компенсацією об'ґрунтованих витрат** на надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес, відповідно до частини другої статті 3 Закону.

5.2. Визначення належності заходу підтримки до державної допомоги.

5.2.1. Надання підтримки суб'єкту господарювання

- (98) Відповідно до статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» суб'єкт господарювання – юридична особа незалежно від організаційно-правової форми та форми власності чи фізична особа, що здійснює діяльність з виробництва, реалізації, придбання товарів, іншу господарську діяльність, у тому числі яка здійснює контроль над іншою юридичною чи фізичною особою; група суб'єктів господарювання, якщо один або декілька з них здійснюють контроль над іншими.
- (99) Частиною першою статті 3 Господарського кодексу України визначено, що під господарською діяльністю у цьому Кодексі розуміється діяльність суб'єктів господарювання у сфері суспільного виробництва, спрямована на виготовлення та реалізацію продукції, виконання робіт чи надання послуг вартісного характеру, що мають цінову визначеність.
- (100) Надавачем послуг із виробництва, транспортування, постачання теплової енергії та централізованого опалення в місті Лозова є КП «Теплоенерго». Свою діяльність КП «Теплоенерго» провадить на підставі розпорядження Харківської обласної державної адміністрації від 20.10.2017 № 535 «Про переоформлення ліцензій».
- (101) Відповідно до Статут Підприємства основною метою створення і діяльності КП «Теплоенерго» є самостійна, систематична господарська діяльність з виробництва теплової енергії, транспортування її магістральними та місцевими тепловими мережами, постачання теплової енергії всім категоріям споживачам для потреб централізованого опалення, вентиляції та гарячого водопостачання; забезпечення потреб всіх категорій споживачів в питній воді, а також приймання і очищення стоків від вказаних суб'єктів; управління будинками, спорудами або групами будинків для досягнення економічних, соціальних та інших результатів та з метою отримання прибутку.
- (102) Отже, за наведених умов КП «Теплоенерго» є **суб'єктом господарювання у розумінні Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».**

5.2.2. Надання підтримки за рахунок місцевих ресурсів

- (103) Пунктом 4 частини першої статті 1 Закону встановлено, що місцеві ресурси – рухоме і нерухоме майно, кошти місцевих бюджетів, інші кошти, земля, природні ресурси, що є у власності територіальних громад сіл, селищ, міст, районів у містах, об'єкти їх спільної власності, що перебувають в управлінні районних і обласних рад, майно, що належить Автономній Республіці Крим, управління яким здійснює Рада міністрів Автономної Республіки Крим.
- (104) Відповідно до інформації, наданої в Повідомленні, джерелом фінансування КП «Теплоенерго» є бюджет Лозівської міської об'єднаної територіальної громади. Підтримка надається у формі місцевої гарантії.
- (105) Отже, **фінансова підтримка КП «Теплоенерго» у формі надання місцевої гарантії надається за рахунок місцевих ресурсів у розумінні Закону.**

5.2.3. Створення переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності

- (106) Відповідно до статті 264 Угоди сторони домовились, що вони застосовуватимуть статті 262, 263 (3) або 263 (4) Угоди з використанням як джерела тлумачення

критеріїв, що впливають із застосування статей 106, 107 та 93 ДФЄС, зокрема відповідну судову практику Суду Європейського Союзу, а також відповідне вторинне законодавство, рамкові положення, керівні принципи та інші чинні адміністративні акти Європейського Союзу.

- (107) Згідно з пунктом 66 Повідомлення Європейської комісії щодо поняття державної допомоги згідно зі статтею 107 (1) ДФЄС перевагою вважається будь-яка економічна вигода, яка була б недоступною для суб'єкта господарювання за звичайних ринкових умов, тобто за відсутності втручання держави. При цьому будь-яка компенсація витрат, пов'язаних із виконанням нормативних обов'язків, передбачає надання переваги відповідному суб'єкту господарювання.
- (108) Відповідно до пункту 97 Повідомлення Європейської комісії щодо поняття державної допомоги згідно зі статтею 107 (1) ДФЄС, якщо операція проводилася із застосуванням процедури торгів або на рівних умовах, це є прямим і конкретним доказом її відповідності ринковим умовам.
- (109) При цьому процедура торгів має бути конкурентною, щоб усі зацікавлені учасники, які відповідають умовам, могли взяти участь у процесі, прозорою, щоб усі зацікавлені учасники мали право на отримання належної інформації на кожному етапі процедури торгів, недискримінаційною.
- (110) Оскільки Отримувача не було обрано за конкурентною процедурою, не можна стверджувати, що надана Отримувачу економічна вигода у вигляді фінансування Підприємства у формі гарантій для забезпечення виконання Підприємством зобов'язань за кредитним договором з Європейським інвестиційним банком, була б доступною для нього на звичайних ринкових умовах.
- (111) Разом із тим Надавачем не доведено, що гарантія буде надана на ринкових умовах. Так, відповідно до Повідомлення ЄК щодо гарантій, коли позичальнику не потрібно платити премію або сплачує низьку премію, він отримує перевагу. Також без державної гарантії Отримувач не знайде фінансової установи, готової позичати на аналогічних умовах. Отже, державні гарантії можуть сприяти створенню нового бізнесу та дозволяти певним підприємствам збирати гроші для здійснення нової діяльності.
- (112) Надавачем повідомлено, що плата за надання місцевої гарантії для КП «Теплоенерго» буде встановлена у сумі 1 (одна) гривня щомісячно на період дії місцевої гарантії. Умови надання довгострокового фінансування є найбільш економічно вигідними для Підприємства. Надання кредиту на аналогічних та/або більш економічно вигідних умовах на внутрішньому ринку фінансових послуг не здійснюється.
- (113) Отже, така підтримка **надаватиме Отримувачу перевагу**, звільнивши його від витрат, яких в іншому випадку йому довелося б зазнати під час поточної господарської діяльності, тобто без втручання держави, та яка недоступна іншим суб'єктам господарювання у звичайних ринкових умовах.

5.2.4. Спотворення або загроза спотворення економічної конкуренції

- (114) Згідно зі статтею 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» економічна конкуренція (конкуренція) – це змагання між суб'єктами господарювання з метою

здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами господарювання, внаслідок чого споживачі, суб'єкти господарювання мають можливість вибирати між кількома продавцями, покупцями, а окремий суб'єкт господарювання не може визначати умови обороту товарів на ринку. Ринок, у свою чергу, є сферою обороту товару (взаємозамінних товарів), на який протягом певного часу і в межах певної території є попит і пропозиція.

- (115) Отже, для того щоб мати вплив на економічну конкуренцію (спотворювати або загрозувати спотворенням конкуренції), державна підтримка суб'єкту господарювання повинна стосуватися діяльності такого суб'єкта щодо виробництва товару (виконання робіт, надання послуг), який має вартісний характер і цінову визначеність та бере участь у господарському обороті на ринку.
- (116) Відповідно до пункту 187 Повідомлення ЄК щодо поняття державної допомоги заходи з підтримки, яка надається державою, вважаються такими, що спотворюють конкуренцію або становлять загрозу для неї, коли вони покращують конкурентну позицію їх отримувача порівняно з іншими суб'єктами господарювання, які є його конкурентами. На практиці вважається, що спотворення конкуренції у значенні, передбаченому статтею 107 (1) ДФЄС, існує тоді, коли держава надає фінансові переваги суб'єкту господарювання в лібералізованому секторі, де існує або може існувати конкуренція.
- (117) Враховуючи те, що ринки з виробництва та постачання теплової енергії є потенційно конкурентними, надання державної підтримки КП «Теплоенерго» у формі гарантії, що буде надана не на ринкових умовах, **спотворює економічну конкуренцію.**

5.2.5. Віднесення повідомленої державної підтримки до державної допомоги

- (118) Повідомлена підтримка, яка надається Фінансовим управлінням Лозівської міської ради Харківської області КП «Теплоенерго» у формі гарантії, з метою забезпечення боргових зобов'язань КП «Теплоенерго» за кредитом Європейського інвестиційного банку для реалізації проекту «Модернізація систем тепlopостачання в місті Лозова», що є частиною «Програми розвитку муніципальної інфраструктури України», яку ратифіковано Законом України від 03 лютого 2016 року № 975-VIII «Про ратифікацію Фінансової угоди (проект «Програма розвитку муніципальної інфраструктури України») між Україною та Європейським інвестиційним банком», на період з 01.01.2020 по 31.12.2042, є державною допомогою відповідно до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

5.3. Оцінка допустимості державної допомоги

- (119) Відповідно до частини першої статті 6 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» державна допомога може бути визнаною допустимою, якщо вона надається, зокрема для такої цілі, як розв'язання соціальних та економічних проблем загальнонаціонального характеру.
- (120) Якщо критеріїв Altmark не дотримано, для проведення відповідної оцінки допустимості державної допомоги на ПЗЕІ застосовуються положення Рішення.
- (121) Відповідно до Рішення та Рамкового повідомлення щодо ПЗЕІ відповідальність за надання ПЗЕІ покладається на виконавців таких послуг відповідним актом, яким встановлено, зокрема:

- зміст та тривалість зобов'язань щодо надання ПЗЕІ (тривалість визначається виходячи з об'єктивних критеріїв, зокрема періоду амортизації основних засобів, необхідних для надання ПЗЕІ);
- суб'єкт(и) господарювання та, де це можливо, відповідна територія;
- характер будь-яких спеціальних чи ексклюзивних прав, що надаються суб'єкту(ам) господарювання.

Свою діяльність КП «Теплоенерго» провадить на підставі розпорядження № 535 від 20.10.2017 року Харківської обласної державної адміністрації «Про переоформлення ліцензії», відповідно до якого було переоформлено ліцензії для КП «Теплоенерго» на право провадження господарської діяльності з виробництва, транспортування та постачання теплової енергії на такі, що є безстроковими. Також рішенням Виконавчого комітету Лозівської міської ради № 449 від 26.06.2012 КП «Теплоенерго» визначено виконавцем послуг з централізованого опалення та централізованого постачання гарячої води у житловому фонді Лозівської міської ради.

Отже, вимогу критерію **дотримано**;

- опис механізму компенсації та параметрів для розрахунку, контролю та перегляду компенсації (сума компенсації не повинна перевищувати суму, необхідну для покриття чистих витрат (чистої фінансової різниці) між понесеними при наданні ПЗЕІ витратами та доходами суб'єкта господарювання від надання ПЗЕІ, з урахуванням розумного рівня прибутку. Чисту вартість можна розрахувати як різницю між витратами на надання ПЗЕІ та доходами від їх надання. До витрат, які необхідно враховувати, належать усі витрати, необхідні для надання ПЗЕІ; якщо діяльність суб'єкта господарювання обмежується наданням ПЗЕІ, усі його витрати можуть бути враховані; якщо суб'єкт господарювання також надає інші послуги, необхідно враховувати тільки ті витрати, які пов'язані з наданням ПЗЕІ (у такому випадку необхідне використання параметрів для розподілу витрат і доходів); витрати, пов'язані з інвестиціями, можуть бути взяті до уваги, якщо це необхідно для функціонування послуги загального економічного інтересу).

Надавач не надав опису механізму компенсації та параметрів для розрахунку, контролю та перегляду компенсації (сума компенсації не повинна перевищувати суму, необхідну для покриття чистих витрат (чистої фінансової різниці) між понесеними при наданні ПЗЕІ витратами та доходами суб'єкта господарювання від надання ПЗЕІ, з урахуванням розумного рівня прибутку.

Отже, вимоги критерію, **не дотримано**;

- опис заходів щодо уникнення та повернення будь-якої надмірної компенсації (відповідний орган повинен забезпечувати, щоб компенсація за надання ПЗЕІ відповідала встановленим вище умовам; у разі отримання надмірної компенсації, така компенсація повинна бути повернена, а параметри для розрахунку компенсації повинні бути оновлені на майбутнє. Для контролю за надмірною компенсацією повинні проводитись регулярні перевірки, принаймні кожні три роки протягом виконання зобов'язань).

Надавач не надав опису заходів щодо уникнення та повернення будь-якої надмірної компенсації (відсутній механізм забезпечення того, щоб компенсація за надання ПЗЕІ відповідала встановленим вище умовам (зокрема, що сума компенсації не перевищує суми, необхідної для покриття чистих витрат (чистої фінансової різниці) між понесеними при наданні ПЗЕІ витратами та сумою компенсації), а в разі отримання надмірної компенсації – повернення такої компенсації; у разі отримання надмірної компенсації параметри для розрахунку компенсації повинні бути оновлені на майбутнє.

Отже, вимоги критерію **не дотримано**.

- (122) Враховуючи викладене, державна допомога, яка надається Фінансовим управлінням Лозівської міської ради Харківської області КП «Теплоенерго» у формі гарантії, з метою забезпечення боргових зобов'язань КП «Теплоенерго» за кредитом Європейського інвестиційного банку для реалізації проекту «Модернізація систем теплопостачання в місті Лозова», що є частиною «Програми розвитку муніципальної інфраструктури України», яку ратифіковано Законом України від 03 лютого 2016 року № 975-VIII «Про ратифікацію Фінансової угоди (проект «Програма розвитку муніципальної інфраструктури України») між Україною та Європейським інвестиційним банком», на період з 01.01.2020 по 31.12.2042, є допустимою державною допомогою, за умови виконання Надавачем таких зобов'язань:

Розробити та затвердити нормативно-правовий або розпорядчий акт, яким встановлено зобов'язання щодо надання послуг із виробництва та постачання теплової енергії для споживачів як послуг, що становлять загальний економічний інтерес, який має чітко визначати:

- методику розрахунку компенсації, контролю та перегляду компенсації; (Компенсація не має бути надмірною і не перевищувати необхідної суми для покриття всіх або частини витрат, яких зазнає суб'єкт господарювання у зв'язку з наданням послуг загального економічного інтересу. Зокрема, компенсація не може перевищувати суму, необхідну для покриття чистої фінансової різниці між понесеними витратами та отриманими доходами підприємства при виконанні зобов'язання надавати відповідні громадські послуги загального інтересу, з урахуванням доходу, який залишається у підприємства, та розумного рівня прибутку);
  - механізм для уникнення і повернення надмірної компенсації.
- (123) Листом від 11.05.2021 № 500-29/08-7207 Комітетом було надіслано на адресу Фінансового управління Лозівської міської ради Харківської області подання з попередніми висновками у справі № 500-26.15/91-20-ДД.
- (124) Листом від 11.05.2021 № 454 Фінансовим управлінням Лозівської міської ради Харківської області повідомлено, що Надавач погоджується з попередніми висновками розгляду справи № 500-26.15/91-20-ДД.
- (125) Наведені в цьому рішенні обґрунтування та висновки застосовуються виключно для цілей застосування положень Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» та не охоплюють правовідносин, що регулюються Законом України «Про захист економічної конкуренції».

Враховуючи викладене, керуючись статтями 7 і 16 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 8 і 10 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» та пунктом 8 розділу VI Порядку розгляду справ про державну допомогу суб'єктам господарювання, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 12.04.2016 № 8-рп, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 06.05.2016 за № 686/28816, за результатами опрацювання всіх обставин справи, Антимонопольний комітет України

ПОСТАНОВИВ:

1. Визнати, що підтримка (фінансування), яку надає Фінансове управління Лозівської міської ради Харківської області комунальному підприємству «Теплоенерго» Лозівської міської ради Харківської області, у формі гарантії, у розмірі 13 900 000 (тринадцять мільйонів дев'ятсот тисяч) євро на період з 01.01.2020 по 31.12.2042 з метою забезпечення боргових зобов'язань комунального підприємства «Теплоенерго» Лозівської міської ради Харківської області за кредитом Європейського інвестиційного банку для реалізації проекту «Модернізація систем тепlopостачання в місті Лозова», що є частиною «Програми розвитку муніципальної інфраструктури України», яку ратифіковано Законом України від 03 лютого 2016 року № 975-VIII «Про ратифікацію Фінансової угоди (проект «Програма розвитку муніципальної інфраструктури України») між Україною та Європейським інвестиційним банком», є державною допомогою відповідно до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

2. Визнати, що державна допомога, яку надає Фінансове управління Лозівської міської ради Харківської області комунальному підприємству «Теплоенерго» Лозівської міської ради Харківської області, у формі гарантії, у розмірі 13 900 000 (тринадцять мільйонів дев'ятсот тисяч) євро на період з 01.01.2020 по 31.12.2042 з метою забезпечення боргових зобов'язань комунального підприємства «Теплоенерго» Лозівської міської ради Харківської області за кредитом Європейського інвестиційного банку для реалізації проекту «Модернізація систем тепlopостачання в місті Лозова», що є частиною «Програми розвитку муніципальної інфраструктури України», яку ратифіковано Законом України від 03 лютого 2016 року № 975-VIII «Про ратифікацію Фінансової угоди (проект «Програма розвитку муніципальної інфраструктури України») між Україною та Європейським інвестиційним банком», є допустимою державною допомогою, за умови виконання Надавачем таких зобов'язань:

2.1. Розробити та затвердити нормативно-правовий або розпорядчий акт, яким встановлено зобов'язання щодо надання послуг із виробництва та постачання теплової енергії для споживачів послуг, що становлять загальний економічний інтерес, який має чітко визначати:

- методику розрахунку компенсації, контролю та перегляду компенсації (компенсація не має бути надмірною і не перевищувати необхідної суми для покриття всіх або частини витрат, яких зазнає суб'єкт господарювання у зв'язку з наданням послуг загального економічного інтересу. Зокрема, компенсація не може перевищувати суму, необхідну для покриття чистої фінансової різниці між понесеними витратами та отриманими доходами підприємства при виконанні зобов'язання надавати відповідні громадські послуги загального інтересу, з урахуванням доходу, який залишається у підприємства, та розумного рівня прибутку);
- механізм для уникнення і повернення надмірної компенсації.

3. Надавач зобов'язаний виконати зобов'язання викладені у пункті 2 резолютивної частини рішення протягом шести місяців з дати офіційного оприлюднення рішення у справі № 500-26.15/91-20-ДД.

4. Надавач зобов'язаний проінформувати Антимонопольний комітет України про виконання зобов'язань, викладених у резолютивній частині рішення протягом трьох робочих днів з дня їх виконання шляхом подання зазначеного нормативно-правового або розпорядчого акту.

Відповідно до частини десятої статті 11 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» Антимонопольний комітет України може відкликати прийняте ним рішення, якщо воно прийнято на підставі недостовірної інформації, що призвело до прийняття необґрунтованого рішення, та прийняти нове рішення у порядку, встановленому цією статтею.

Голова Комітету

О. ПІЩАНСЬКА